

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Гендерна лінгвістика»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	Спеціальність В11 Філологія (за спеціалізаціями) Спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська.
Тип і назва освітньої програми	ОПП «Германські мови і переклад (англійська та німецька мови)»
Курс, семестр	1 курс, 2 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4. Загальна кількість годин – 120, із яких: денна форма: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. заочна форма: лекцій – 6 год., практичних занять – 4 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів, кафедра германської і української філології
Контактні дані розробника(ів)	<i>Викладач:</i> Мокляк Оксана, к. філол. н., доцент <i>контакти:</i> ауд. 451а (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> oksana.mokliak@pdaa.edu.ua <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/moklyak-oksana-ivanivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Практикум з мовної комунікації, перекладу та редагування різногалузевих текстів (англійська мова); Практикум з мовної комунікації, перекладу, редагування різногалузевих текстів (німецька мова).
Компетентності	<i>Загальні:</i> ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно. ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. <i>Фахові:</i> ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
Програмні результати навчання	ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації. ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції,

	категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації. ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
У процесі вивчення дисципліни формуються комунікативні навички, уміння працювати в команді, навички тайм-менеджменту.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Поглибити знання здобувачів вищої освіти з гендерної проблематики, ознайомити з технологіями гендерного аналізу різних фактів мовної та позамовної дійсності.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Гендерна лінгвістика як наука Тема 2. Гендерна асиметрія мови. Засоби та способи мовної ідентифікації жінки Тема 3. Гендерні стереотипи у структурі мовної свідомості українців Тема 4. Мова чоловіків і жінок як об'єкт гендерного дослідження Тема 5. Невербальна комунікативна поведінка чоловіків і жінок Тема 6. Гендер і мова ЗМІ	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
словесні методи (лекція, пояснення), наочні методи (ілюстрування, демонстрування), практичні методи (вправи), методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду), методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, оперативний контроль), інтерактивні методи (дискусії, ігри), мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій), методи усного контролю (опитування), методи письмового контролю (тести).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені в Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях без поважної причини (відсутнє документальне підтвердження) надається право одержати бали за передбачені робочою програмою форми поточного контролю, але із загальної суми вираховується 1 бал.
- щодо академічної доброчесності	Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist
- щодо відвідування занять	Відвідування лекційних і практичних занять є обов'язковим, запізнення – лише з поважних причин.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Зокрема визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera тощо), за частиною

	освітнього компонента може здійснюватися до початку або впродовж семестру, в якому опановується освітній компонент, проте не пізніше, ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю. Визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті, дозволяються для освітнього компонента, який здобувачі вищої освіти починають опановувати з другого семестру (1 курсу), та проводяться до початку семестру, у якому згідно з навчальним планом і робочим навчальним планом відповідної освітньо-професійної програми передбачено його вивчення. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhenyaproneformalnuosvitu.pdf
- щодо оскарження результатів оцінювання	Оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhenyaproocinyuvannya2023.pdf

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Архангельська А. *Femina cognita*. Українська жінка у слові й словнику. Київ : Вид. дім Дм. Бураго, 2019. 444 с.
2. Брус М. П. Фемінітиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування : монографія. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. 440 с.
3. Корольова В. В. Гендерна лінгвістика : навч. посіб. Дніпро : Ліра, 2019. 84 с.
4. Тараненко О. О. Андроцентризм у системі мовних координат і сучасний гендерний рух: монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 112 с.

Допоміжні

1. Бежнар Г.П. Гендерні стереотипи в рекламі: проблеми й перспективи. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2021. № 32. С. 3–7.
2. Гарбар А. І. Гендерна лінгвістика: передумови становлення і розвиток. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2021. № 52. С. 32–35.
3. Грабійчук М. В., Лазебна О. А. Поняття «гендер» у сучасній науковій парадигмі. *Young Scientist*. 2020. № 6 (82). С. 369–372.
4. Журенко Я. В. Поняття «гендерні стереотипи» як метамовна одиниця в теорії сучасної гендерної лінгвістики. *Термінологічний вісник*. 2023. Вип. 7. С. 92–99.
5. Сваричевська А. Фемінітиви і гендерне мовознавство з позицій феміністської лінгвістики. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 43, т. 3. С. 88–93.
6. Сукаленко Т. М. Гендерні стереотипи в мові сучасних ЗМІ. *Проблеми гуманітарних наук : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 48. С. 174–183.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Дожук М.П. Концепція гендеру та його відображення у сучасному мовознавстві: понятійний аспект. URL: http://www.confcontact.com/2009fil/7_dozhuk.htm
2. Каленюк С., Шеремета Н., Ладиняк Н. Інтелектуальна еволюція української мови: гендеровано чутливе письмо. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич, 2021. Вип. 43.

URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/43_2021/part_3/25.pdf.

3. Словник гендерних термінів / укладач З. В. Шевченко. URL: <http://a-z-gender.net/ua/>

4. Словник фемінітивів. URL: <https://gendergid.org.ua>

5. Ставицька Л. О. Актуальні проблеми сучасної української гендерної лінгвістики. URL: <http://linguistics.kava.kiev.ua/seminar>

6. Центр гендерної культури. URL: https://www.youtube.com/channel/UCUE_0h-FcOJPfW5yebORw

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри германської і української філології протокол від 01 вересня 2025 року № 1.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Тестова контрольна робота	Опитування	Навчальні завдання	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Гендерна лінгвістика як наука	15	5	4	6	30
Тема 2. Гендерна асиметрія мови. Засоби та способи мовної ідентифікації жінки			4	6	10
Тема 3. Гендерні стереотипи у структурі мовної свідомості українців		5	4	6	15
Тема 4. Мова чоловіків і жінок як об'єкт гендерного дослідження		5	4	6	15
Тема 5. Невербальна комунікативна поведінка чоловіків і жінок		5	4	6	15
Тема 6. Гендер і мова ЗМІ		5	4	6	15
Разом	15	25	24	36	100

Шкала та критерії оцінювання

Шкала та критерії оцінювання опитування на практичних заняттях

Кількість балів	Шкала оцінювання
5	Здобувач вищої освіти якісно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі й всебічні знання з теми, чітко усвідомлює основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, висловлює своє ставлення до тих чи тих проблем.
4	Здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, викладає його аргументовано, висвітлює основні положення з першоджерел та рекомендованої літератури; висловлює свої міркування з приводу тих чи тих проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу матеріалу.
3	Здобувач вищої освіти загалом оперує теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття,

	додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань.
2	Здобувач вищої освіти поверхнево висвітлює проблему, монологічне мовлення є фрагментарним.
1	Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання з теми, допускає значну кількість помилок.
0	Здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

Шкала та критерії оцінювання виконання навчальних завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Практичне завдання виконано правильно; здобувач вищої освіти вправно застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
3	Практичне завдання виконано правильно, трапляються лише поодинокі помилки, застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
2	Практичне завдання виконано частково; здобувач вищої освіти частково застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; частково виявляє навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
1	Практичне завдання виконано фрагментарно; здобувач вищої освіти демонструє недостатній рівень застосування набутих теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовної інтерпретації отриманих результатів; виявляє недостатній рівень самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
0	Практичне завдання не виконано або виконано неправильно.

Шкала та критерії оцінювання тестової контрольної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
14 – 15	Здобувач вищої освіти якісно засвоїв матеріал, уміє працювати самостійно, уміло застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань.
10-13	Здобувач вищої освіти добре засвоїв матеріал, але допускає помилки; застосовує на достатньому рівні набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань; уміє працювати самостійно.
6-9	Здобувач вищої освіти частково засвоїв матеріал, демонструє середній рівень знань у процесі розв'язання практичних завдань.
0-5	Здобувач вищої освіти має поверхневі теоретичні знання, демонструє низькі результати, студенту бракує теоретичних знань для розв'язання практичних завдань.

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний.	0 або 1 бал: 1 бал , якщо вказано правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
Закрите завдання із простим множинним вибором (багатовибіркове). Завдання складається з основи та чотирьох – семи варіантів відповідей, з яких кілька правильних.	0 або 1 бал: 1 бал , якщо вказано кожен правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
Максимальна кількість балів	15 балів

Критерії та шкала оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
6	Усі завдання виконано правильно, студент вільно використовує набуті теоретичні знання у процесі аналізу практичного матеріалу.
5	Завдання самостійної роботи виконано, але студент припускається поодиноких помилок у процесі виконання самостійної роботи.
3-4	Завдання виконано частково або ж студент припускається певних помилок у процесі виконання завдань.
1-2	Завдання виконано фрагментарно або ж студент припускається суттєвих помилок у процесі виконання завдань.
0	Завдання самостійної роботи не виконано або ж виконано неправильно. Практичні навички не сформовані.